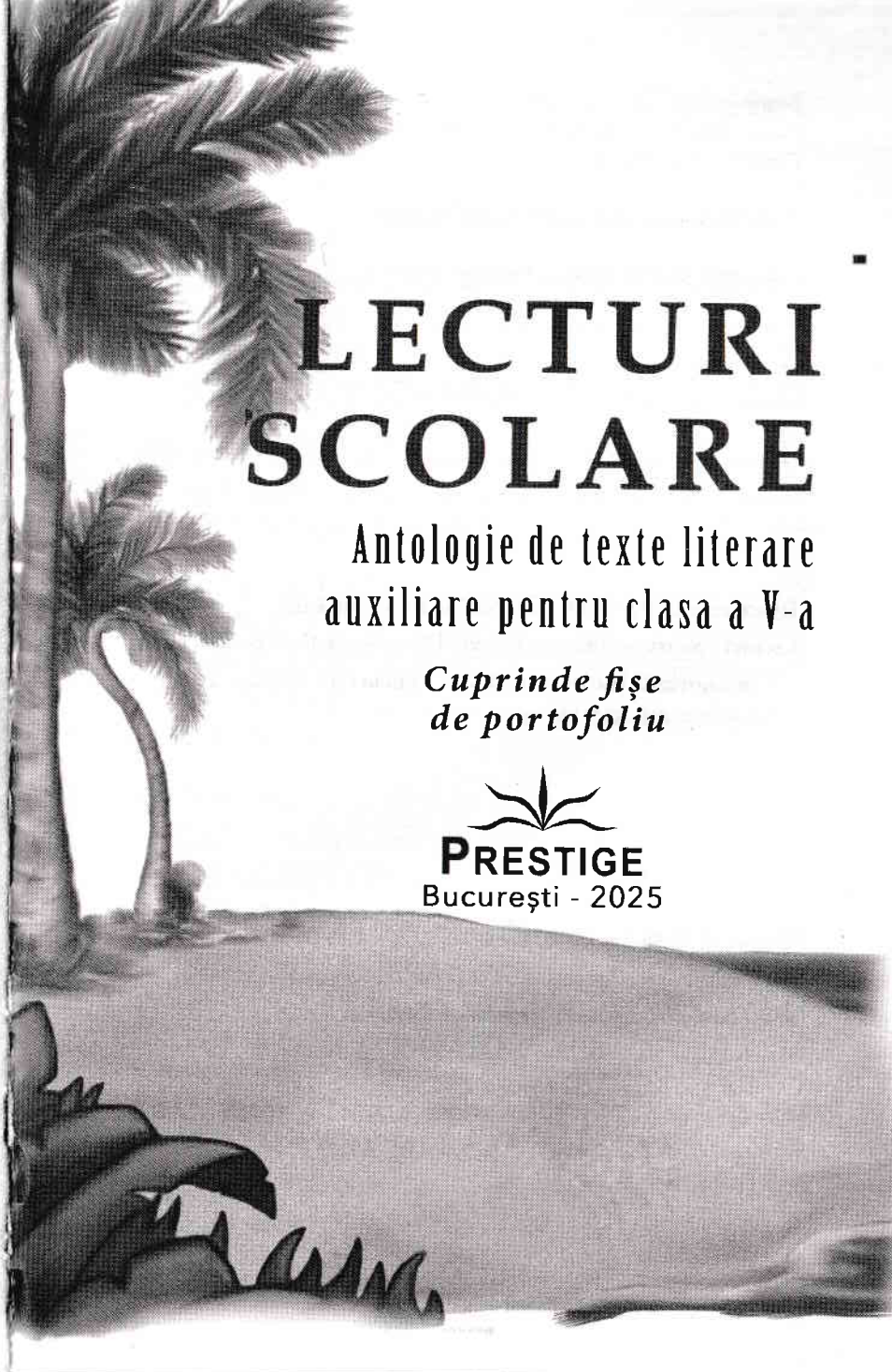

LBRIS

We know
books

LECTURI SCOLARE

Antologie de texte literare
auxiliare pentru clasa a V-a

*Cuprinde fișe
de portofoliu*

PRESTIGE
București - 2025

Ediție îngrijită de: Mara Neacșu
Editor: Luminița Popescu
Copertă: Flory Preda

We know
books

Toate drepturile rezervate Editura Prestige

Copyright @ 2025 Editura Prestige

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Lecturi școlare: antologie de texte literare auxiliare pentru clasa a

V-a: cuprinde fișe de portofoliu. - București: Prestige, 2025

ISBN 978-630-332-121-9

821.135.1

Tel.: 0732.55.88.33

www.edituraprestige.ro

www.facebook.com/edituraprestigeoficial

Cuprins

<i>VASILE ALECSANDRI</i>	7
SECERIȘUL.....	8
DIMINEAȚA	10
SFÂRȘIT DE TOAMNĂ.....	12
<i>GEORGE COȘBUC</i>	14
MAMA	16
MOARTEA LUI GELU	19
<i>MIHAI EMINESCU</i>	25
LA MIJLOC DE CODRU... ..	27
FIIND BĂIET PĂDURI CUTREIERAM	28
O, RĂMÂI.....	30
CE TE LEGENI.....	32
<i>ANTON PANN</i>	34
HAINA MAI MULT E PRIVITĂ DECÂT PERSOANA CINSTITĂ.....	37
<i>ION CREANGĂ</i>	39
INUL ȘI CĂMEȘA	41
SOACRA CU TREI NURORI.....	45
POVESTEA LUI HARAP-ALB	56
<i>IOAN SLAVICI</i>	130
ILEANA CEA ȘIREATĂ	131

PETRE ISPIRESCU.....	We know books	146
PRÂSLEA CEL VOINIC ȘI MERELE DE AUR		148
OSCAR WILDE		167
PRINȚUL FERICIT		168
DANIEL DEFOE		183
ROBINSON CRUSOE (fragment)		184
I.L. CARAGIALE		258
D-L GOE.....		260
FRAȚII GRIMM		269
HANSEL ȘI GRETEL		270
EDMONDO DE AMICIS		286
ÎNVĂȚĂTORUL NOSTRU		287
IONEL TEODOREANU.....		290
BASMUL TOAMNEI.....		291
MIRCEA SÂNTIMBREANU		295
MI S-A TERMINAT CAIETUL (fragment)		296

VASILE ALECSANDRI (1821–1890)

Data nașterii lui Vasile Alecsandri nu este precisă. În unele documente este scris că s-a născut pe 21 iulie 1821; în altele pe 14 iunie 1821, dar cea mai rezonabilă este cea de pe data de 14 iunie 1818. Tatăl lui (Vasile Alecsandri) s-a născut în anul 1793, iar mama (Elena) s-a născut în anul 1800. În anul 1827 are primele lui noțiuni de învățatură cu călugărul maramureșean Gherman Vida (care făcea lecții și cu Mihail Kogălniceanu), în timpul unei copilării ferice petrecute la Iași și la Mircești, una din multele moșii ale tatălui său. Între anii 1828-1834 este intern la pensionul Victor Cuenim având colegi pe Mihail Kogălniceanu și pe Matei Millo.

Între anii 1834-1839 se află la Paris după un drum de 21 de zile cu digilența cu Alexandru Ioan Cuza, Nicolae Ducan și viitorul pictor Negulici. La Paris îi cunoaște pe Costache Negri și Ion Ghica. Trece bacalaureatul în Litere, se înscrie la Facultatea de Medicină, dar o părăsește în scurt timp. Urmează niște cursuri la Facultatea de Drept.

Tatăl lui ar fi dorit să urmeze ingineria. Primele versuri le scrie în limba franceză (poemele *Zunarilla* și *Le Kosaque*). După ce moare tatăl lui, eliberează robii de pe toate moșiile, iar apoi vinde toate moșiile cu excepția celei de la Mircești. Scrie *Legende (Dan, căpitan de plai)*, *Doine (Baba cloanța)*, *Suvenire (Dezrobirea țiganilor)*. Se stinge din viață pe data de 22 august 1890 la Mircești.

Teme

Ciocârlia ciripie, fâlfâind din aripioare,
Pe o scară de lumină se coboară de sub soare.
Aerul e-n neclintire, el devine arzător;
Prepelița cântă-n grăie, grierul cântă-n mohor.

În cel lan cu spicuri nalte au intrat secerătorii,
Pe când era încă umed de răsuflul aurorii.
Toți, privindu-i de departe, par că-noată-n
galbin râu,
Fetele fără ștergare și flăcăii fără brâu.

Secerea, crai-nou de moarte, mereu taie,
spicul cade.
Prepelița își ia puii și se duce; lanul scade,
Iar în urmă, holda mândră, răsturnată prin
bucăți,
Se ridică-n snopi de aur, se clădește-n jumătăți.

Mai departe, lucind iute, un flăcău ș-o fată mare
De tot snopul își dau gingaș o furișă sărutare,
Când o pasăre măiastră, peste lan trecând ușor,
Zice: „Dulce-a mai fi pânea de la snopurile lor!”

1. Care este momentul din an surprins în text? Argumentează folosind trei expresii sau propoziții din text.

2. Transcrie din text trei epitete, apoi alcătuiește propoziții cu acestea.

3. Desparte în silabe următoarele cuvinte: *ștergare, jumătăți, arzător, răsturnată*.

4. Scrie trei argumente care să demonstreze că această operă aparține genului liric.

Oaspeții caselor noastre, cocostârci și rândunele,
Părăsit-au a lor cuiburi ș-au fugit de zile rele;
Cârdurile de cocoare, înșirându-se-n lung
zbor,
Pribegit-au urmărite de al nostru jalnic dor.

Vesela verde câmpie acu-i tristă, vestezită,
Lunca, bătută de brumă, acum pare ruginită;
Frunzele-i cad, zbor în aer, și de crengi se
deslipesc,
Ca frumoasele iluzii dintr-un suflet omenesc.

Din tuspatri părți a lumii se ridică-nalt pe
ceruri,
Ca balauri din poveste, nouri negri, plini de
geruri.

Soarele iubit s-ascunde, iar pe sub grozavii nori
Trece-un cârd de corbi iernatici prin văzduh
croncănitori.

Ziua scade; iarna vine, vine pe crivăț călare!
Vântul șuieră prin hornuri, răspândind
înfiorare.

Boii rag, caii rânchează, câinii latră la un loc,
Omul, trist, cade pe gânduri și s-apropie de foc.

Teme

1. Care este starea de spirit predominantă în poezie?
2. Descrie schimbările din natură aduse de venirea anotimpului rece.

Poet și traducător.

Al optulea copil al preotului Sebastian Coșbuc și al Mariei (n. Avram).

Începe clasele elementare la Hordou, peregrinează prin Salva și Telciu, pentru ca apoi să-și desăvârșească primele studii, inclusiv gimnaziul, la Năsăud (1876-1884), unde se familiarizează cu limbile și literaturile clasice, precum și cu germana. Începe să se manifeste ca poet și traducător în cadrul societății școlarilor *Virtus romana redioiva*, unde publică primele încercări modeste în revista sa, *Musa someșană*. După terminarea gimnaziului, se înscrie la Facultatea de Filosofie și Litere a Universității din Cluj, pe care o abandonează (1887). În același an are loc adevăratul său debut cu *Filosofii și plugarii*, în *Tribuna din Sibiu*, condusă de Ioan Slavici. Ulterior avea să fie la Sibiu (din 1887), trăind în atmosfera tribunistă, poate cel mai rodnic moment al vieții sale. Aici publică *Nunta Zamfirei* (1889), poezie primită cu entuziasm de către T. Maiorescu. Va trece în curând Carpații, urmând un drum de glorie literară. În 1893 debutează editorial cu vol. *Balade și idile*. În 1896 îi apare o a doua carte, *Fire de tort*, după care, o perioadă destul de lungă, se va dedica unei prodigioase activități de animator cultural și traducător. Ia inițiativa editării unor publicații de interes major în istoria literaturii

noastre: *Vatra*, *Sămănătorul*, *Viața literară*. Lucrează la traducerea câtorva capodopere ale literaturii universale: *Eneida*, *Odiseea*, *Divina Comedie*, *Sacontala*. În 1899 publică lucrările în proză: *Războiul nostru pentru neatârnare* și *Povestea unei coroane de oțel*. În 1900 este ales membru corespondent al Academiei Române. Suflul poetic nu s-a epuizat încă: în 1902 editează *Ziarul unui pierde-vară*, iar în 1904, *Cântece de vitejie*. Paralel, muncește enorm la realizarea versiunii românești a *Divinei Comedii*, pentru care face și o călătorie de studii în Italia. În 1915 îi moare într-un accident unicul fiu, Alexandru, și poetul intră în eclipsă, reeditând tragicul destin al lui Hașdeu.

În vaduri ape repezi curg
Și vuiet dau în cale,
Iar plopi în umedul amurg
Doinesc eterna jale.
Pe malul apei se-mpletesc
Cărări ce duc la moară
Acolo, mamă, te zăresc
Pe tine-ntr-o căscioară.

Tu torci. Pe vatra veche ard,
Pocnind din vreme-n vreme,
Trei vreascuri rupte dintr-un gard.
Iar flacăra lor geme;
Clipește-abia din când în când
Cu stingerea-n bătaie,
Lumini cu umbre-amestecând
Prin colțuri de odaie.

Cu tine două fete stau
Și torc în rând cu tine;
Sunt încă mici și tată n-au
Și George nu mai vine.
Un basm cu pajuri și cu zmei
Începe-acum o fată,
Tu taci și-ascuți povestea ei

Și stai îngândurată.

Și firul tău se rupe des,
Căci gânduri te frământă.
Spui șoapte fără de-nțeles,
Și ochii tăi stau țântă.
Scapi fusul jos; nimic nu zici
Când fusul se desfiră...
Te uiți la el și nu-l ridici,
Și fetele se miră.

... O, nu! Nu-i drept să te-ndoiești!
La geam tu sari deodată,
Prin noapte-afară lung privești
Ce vezi? întreb-o fată.
Nimic... Mi s-a părut așa!
Și jalea te răpune,
Și fiecare vorbă-a ta
E plâns de-ngropăciune.

Într-un târziu, neridicând
De jos a ta privire:
Eu simt că voi muri-n curând,
Că nu-mi mai sunt în fire...
Mai știi și eu la ce gândeam?
Aveți și voi un frate...
Mi s-a părut c-aud la geam
Cu degetul cum bate.
Dar n-a fost el!... Să-l văd venind,
Aș mai trăi o viață.